

ปัญหาการบริหารงานของส่วนสัตว์ดุสิต

นายสำราญ เกียวพาณิชย์

007550

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของ การ ศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพาณิชย์ศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-179-4

i 17915119

ADMINISTRATIVE PROBLEMS OF DUSIT ZOOLOGICAL PARK

Mr. Samran Thewphanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirement

For the Degree of Master of Commerce

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบริหารงานของล้งนสัตว์คู่สิต
โดย	นายสำราญ เทียวพาณิชย์
ภาควิชา	พาณิชย์ศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	นายฉิระ เมฆวิชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ณัฐดนัย อินทรลุ่มคศรี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สุประดิษฐ์ บุญนาค

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองคณบดีตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการล้งนวิทยานิพนธ์

สุวิทย์ อรรถนรินทร์

..... ประธานกรรมการ
(รองคณบดีตราจารย์สุวิทย์ อรรถนรินทร์)

นายฉิระ เมฆวิชัย

..... กรรมการ
(นายฉิระ เมฆวิชัย)

อาจารย์ณัฐดนัย อินทรลุ่มคศรี

..... กรรมการ
(อาจารย์ณัฐดนัย อินทรลุ่มคศรี)

ศาสตราจารย์ ดร. สนิทพันธุ์

..... กรรมการ
(อาจารย์ณัฐดนัย สนิทพันธุ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบริหารงานของล่วนสัตว์ดุสิต
ชื่อผู้ผลิต	นายสำราญ เกียวพานิช
อาจารย์ที่ปรึกษา	นายฉริยะ เมฆวิชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ธีรุตนัย อินทรลุ่มศรี
ภาควิชา	พาณิชยศาสตร์
ปีการศึกษา	2524

บทคัดย่อ

ล่วนสัตว์ดุสิต หรือเขาดินวนา เป็นล่วนสัตว์เพียงแห่งเดียวในกรุงเทพมหานคร ดำเนินกิจการมากกว่า 40 ปี ในอดีตเคยเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตั้งอยู่กับเทศบาลนครกรุงเทพ แล้วโอนย้ายมาเป็นองค์การอิสระ บริหารงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี มีกฎเกณฑ์ลึกลับซับซ้อนมาก ได้รับงบประมาณจำนวนน้อย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ขององค์การฯ โดยใช้ข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์การสังเกตการณ์ การใช้แบบสอบถามและการค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ผลของการศึกษาออกมาพอที่จะสรุปเป็นปัญหาในด้านต่าง ๆ คือ

1. ประเทศไทยมีล่วนสาธารณะที่เป็นล่วนสัตว์น้อย สำหรับเขาดินวนาก็คับแคบเกินไป
2. พนักงานของล่วนสัตว์ฯ ได้รับอัตราค่าจ้าง และสวัสดิการน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ
3. ปัญหาหน่วยงานมีพนักงานไม่สัมพันธ์กับงาน ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
4. การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายใน และภายนอกยังไม่ดีพอ
5. คณะกรรมการบางท่านไม่มีเวลาและขาดความรู้ ความสามารถที่จะควบคุมการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้

6. ส่วนสวัสดิการ ยังไม่มีพิธีกรรมที่สวดเก็บซากสัตว์ที่สูญพันธุ์ สำหรับให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป
7. ปัญหาการบริหารงานยังอิงระบบราชการอยู่มาก ขาดความคล่องตัว พนักงานยังขาดขวัญ และความมั่นคงในการทำงาน
8. ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการได้แสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร
9. ปัญหาเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน
10. ปัญหาคู่แข่งชั้นจากสถานพิกษณ์ที่เป็นส่วนสาธารณะ และส่วนสาธารณะกึ่งสวัสดิของเอกชน
11. ปัญหาต้นทุนรายรับของส่วนสวัสดิการมีแนวโน้มลดลง

4

Thesis Title Administrative Problems of Dusit Zoological Park
Name Mr. Samran Thewphanich
Thesis Advisor Mr. Chira Meckvichai
Co Advisor Mr. Natdanai Indrasukhsri
Department Department of Commerce
Academic Year 1981

ABSTRACT

Dusit Zoo or Kao Din Wana is the only zoo in Bangkok Metopolitant, generated for more than 40 years. In the past it was a section of Bangkok Municipality, then transfered to an independent. Organization and organized in the form of government enterprise which Under the Office of Priminister. Its regulation was so complex and received small budget each year.

The research has been conducted in order to understand problems of Dusit Zoological Park by way of analyzing primary and secondary information collected in the form of interview, observation, questionnaires as well as references to book and articles.

The present research has come up with the following Problems.

- 1) Thailand has scarcely zoo, Kao Din Wana is not large enough.
- 2) Wage, salary and wellfare of employees are less than other enterprise.
- 3) The imbalanced working in some sections made its unefficient.

- 9
- 4) The coordination between sections both internal and external is still not well enough.
 - 5) Some executive committees have not enough time to control the administrative work.
 - 6) Dusit Zoo has no museum to collect some skeleton
 - 7) The administration is lean to authoritative system which made its inflexibility, poor morale and insecurity in work.
 - 8) Not allow the visitors to show their opinion.
 - 9) The authority of Zoo is lack of knowledge and ability in work.
 - 10) Competitive Problems from other private park.
 - 11) The revenue of Dusit Zoo trend to decrease.

Besides the above 11 points these are some as followed:-

- 1) The government would give the important of the Zoo by offering more budget.
- 2) Improve wage, salary and welfare of employees as well as one in the other
- 3) Put the Right man on the right work and get rid of imbalanced work
- 4) Working with coordination.
- 5) The executive committees of the Zoo must have more responsibility for they are honoured to manage the work of the organization and ought to use the modern management system not the authoritative system.

6) Trained and promoted all levels of employees to have more knowledge and ability.

7) Allowed the visitors to show their opinions about the Zoo.

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานของสวนสัตว์ดุสิต เพื่อประกอบหลักสูตรปริญญา
พหุวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษารัฐบาลไปได้รับความช่วยเหลืออย่างดีในคำชี้แจงและข้อเสนอ
แนะอันเป็นประโยชน์อย่างมาก จากคุณฉิระ เมฆวิชัย ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย
และคุณเกตุร ศรีม่วง หัวหน้าสวนสัตว์ดุสิต

ในด้านการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นได้รับความร่วมมืออย่างดีจากหัวหน้าแผนกต่าง ๆ
ของสวนสัตว์ สำหรับการออกแบบสอบถามนั้น คุณฉิระ เมฆวิชัย และอาจารย์รัฐดนัย อินทรสุชัย
ได้ช่วยกรุณาตรวจสอบและแก้ไข นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ขององค์การสวนสัตว์
แห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของสวนสัตว์ดุสิต เจ้าหน้าที่ของสวนสัตว์เปิดเขาเขียว และเจ้าหน้าที่
ของสวนสัตว์เชียงใหม่เป็นอย่างดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือทุกท่าน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีส่วนดีประการใด ขอยกให้บูรพาจารย์และคณาจารย์ทั้งหลาย
ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้เขียน ตลอดจนเพื่อนผู้ให้กำลังใจในการศึกษาทุกท่าน

สำราญ เทียวพานิช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ย
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
- ขอบเขตของการศึกษา	2
- วิธีการศึกษา	3
2 ส่วนสัตว์อุตสาหกรรม	4
- ประวัติความเป็นมา	4
3 การบริหารงานขององค์การส่วนสัตว์แห่งประเทศไทย	7
- ความหมายของการบริหาร	7
- ความสำคัญของการบริหาร	8
- หน้าที่ของการบริหารงาน	8
- รัฐวิสาหกิจคืออะไร	10
- ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานขององค์การ	12
- การแบ่งส่วนงาน	14
- หน้าที่ของแต่ละส่วนงาน	17
- ส่วนอำนวยการ	17
- ส่วนการเงินและงบประมาณ	20
- ส่วนวิชาการ	22

บทที่ 4 การบริหารงานของส่วนสัตว์ดุสิต	27
- เป้าหมายของการบริหาร	27
- การวางแผนงาน	28
- การจัดงานบุคคล	29
- อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงาน	29
- การแบ่งส่วนงาน	29
- การอำนวยความสะดวก และการสั่งการ	30
- การประสานงาน	31
- การควบคุม	31
หน้าที่ความรับผิดชอบ และการดำเนินงานของแผนกต่าง ๆ	32
- แผนกบำรุงสัตว์	32
- แผนกโยธา	34
- แผนกคลัง	36
- แผนกธุรการ	41
บทที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	43
- สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ	82
- บทสรุป	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	97
ประวัติผู้เขียน	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงความสัมพันธ์แจกแจงตามเพศผู้ใช้บริการ	43
2. แสดงลักษณะและอาชีพของผู้ใช้บริการ.....	44
3. แสดงถึงวัตถุประสงค์ที่เข้ามาใช้บริการในสวนสัตว์	45
4. แสดงถึงทัศนคติของผู้ใช้บริการต่ออัตราค่าผ่านประตู.....	45
4. 1 แสดงถึงทัศนคติของผู้ใช้บริการต่ออัตราค่านำรถยนต์เข้ามา	46
4. 2 แสดงถึงทัศนคติของผู้ใช้บริการต่ออัตราค่านำรถจักรยานยนต์เข้ามา	47
5. แสดงถึงทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อความสะอาดจากการซื้อบัตร	49
6. 1 ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อความสะอาดสวยงาม	50
6. 2 ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อสภาพทางเดินภายในสวนสัตว์	51
6. 3 ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อสภาพทรงสัตว์, คอกสัตว์	52
6. 4 กรงสัตว์ และคอกสัตว์ที่ควรซ่อมแซม, ปรับปรุง	53
7. ทัศนคติของผู้เข้าชมต่อสุขภาพของสัตว์	54
8. ทัศนคติของผู้เข้ามาใช้บริการต่อความสะอาดเรียบร้อยของร้าน	55
9. ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อความสะอาดและรสชาติของอาหาร.....	56
10. กริยามารยาทและการแต่งกายของผู้ขาย.....	57
11. ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อราคาอาหาร	57
12. ความปลอดภัยของบริเวณสวนสนุก	58
13. ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการเครื่องเล่น	58
14. ทัศนคติของผู้ใช้บริการ เครื่องเล่นต่อราคา	59
15. ปริมาณเครื่องเล่นในสวนสัตว์มีเพียงพอหรือไม่	60
16. ประชาชนทราบหรือไม่ว่าเกี่ยวกับการขยายสาขาของสวนสัตว์.....	61
17. ประชาชนต้องการเดินทางไปที่ยาวหรือไม่	62

ตารางที่	หน้า
18. ทักษะของผู้ให้บริการต่อเสียงเพลง	43
19. ปริมาณห้องน้ำ-ห้องส้วมของส่วนสวัสดิการมีเพียงพอหรือไม่	64
20. เก้าอี้นั่งพักผ่อนมีเพียงพอหรือไม่	65
21. พนักงานของส่วนสวัสดิการมีอายุการทำงานมากน้อยเพียงไร	68
22. พนักงานได้ตำแหน่งงานตรงกับความรู้หรือไม่	69
23. พนักงานได้รับการบรรจุเข้ามาโดยวิธีใด	69
24. ทักษะของพนักงานที่มีต่อระบบการลอบคัดเลือก	70
25. ความรู้สึกของพนักงานต่องานในหน้าที่	71
26. ทักษะของพนักงานต่ออัตราค่าจ้างที่ได้รับ	72
27. ทักษะของพนักงานกับสวัสดิการ	73
28. งานในหน้าที่มีปัญหาเพียงใด	74
29. แสดงถึงความรับผิดชอบของพนักงานต่อปริมาณงาน	75
30. ขวัญในการทำงานของพนักงาน	75
31. ทักษะของพนักงานต่อการมอบหมายงาน	76
32. ทักษะของพนักงานต่อการพิจารณาความดีความชอบ	76
33. พนักงานได้รับความร่วมมือในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงใด	77
34. ทักษะของพนักงานต่อการมีสภาพแรงงาน	78
35. พนักงานควรมีส่วนรับนโยบาย เป้าหมายเพียงใด	79
36. ทักษะของพนักงานต่อการแบ่งหน่วยงาน	80
37. ทักษะของพนักงานต่อการออกคำสั่ง	80
38. แสดงถึงลักษณะการควบคุมของผู้นำกับบัญชา	81